

Poznanie Patrika Pašša

Filmový strihač a producent

Peter Mikušinec

Bakalárska práca
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta multimediálních komunikací

Ateliér Audiovize

akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Peter Mikušinec**

Osobní číslo: **K14210**

Studijní program: **B8209 Teorie a praxe audiovizuální tvorby**

Studijní obor: **Audiovizuální tvorba – Střihová skladba**

Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **1. Teoretická část:
Střihač – Patrik Pašš**

**2. Praktická část:
Audiovizuální dílo nebo tematický soubor audiovizuálních děl,
délka minimálně 10 min., střihová skladba**

Zásady pro vypracování:

1. Teoretická část:

Rozsah práce: minimálně 15 normostran textu bez započítání obsahu, rejstříku a obrazových příloh.

Formální podoba: 1 ks v pevné vazbě s popisem na hřbetu i horní desce spolu s CD-R. Dále 2 ks práce, které mohou být v kroužkové vazbě. Práci je třeba rovněž odeslat do knihovny UTB Zlín v elektronické podobě ve formátu pdf. a nahrát do příslušné složky na NAS-FMK.

Pokyny k vypracování: prostudujte a analyzujte dostupné materiály z profesního hlediska a formulujte závěry a získané vědomosti.

2. Praktická část: Výstupní dílo:

a) 2 ks DVD ve formátu DVD-video (PAL) s graficky upraveným bookletem.

b) Písemná explikace z pohledu dané specializace. Minimální rozsah: 2x normostrany.

c) V případě, že je dílo autorským počinem nebo není součástí praktické části SZZ

studenta produkce, je nutné dodržet dále zásady: a - h (dle zadání praktické části práce na oboru Produkce). Tyto data odevzdává za projekt vždy jeden člověk nutná konzultace s vedením AAV.

Všechny odevzdávané materiály musí splňovat vnitřní technické normy AAV pro odevzdávání prací a musí být řádně popsány (jméno, název, logo fakulty, formát, rozlišení). Součástí závěrečné práce je vytištěný a podepsaný formulář "Údaje o bakalářské práci studenta".

V samotné složce na AAV-NAS, označené "Podklady pro katalog FMK UTB ve Zlíně" odevzdejte v minimálním počtu 10 kusů obrazovou dokumentaci praktické části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK. Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách. V samostatném textovém souboru uveďte jméno a příjmení, login do portálu UTB, obor (ateliér), typ práce, přesný název práce v češtině i v angličtině, rok obhajoby, osobní e-mail, osobní web, telefon. Přiložte svou osobní fotografii v tiskovém rozlišení.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/umělecké dílo**

Seznam odborné literatury:

Juraj Jakubisko, Vydavatelství: Slovenský filmový ústav, 2005 ,ISBN: 8085187434

Sergej Ejzenštejn, Kamerou, tužkou i perem [Ejzenštejn, 1961]

Film.sk No.2/2003 Svet strihača a svet producenta

Rozhovor s Patrikom Paššom

Karl Reisz, Umění filmové skladby: Určeno pro posl. fak. filmové a televizní. 1. vyd. v SPN. Praha: SPN, 1972.

Vedoucí teoretické části:

prof. Ludovít Labík, ArtD.

Ateliér Audiovize

Vedoucí praktické části:

MgA. Libor Nemeškal, PhD.

Ateliér Audiovize

Datum zadání bakalářské práce:

1. prosince 2016

Termín odevzdání bakalářské práce:

9. května 2017

Ve Zlíně dne 1. prosince 2016

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.

děkanka

Be'barová'
Mgr. Jana Bébarová
vedoucí ateliéru

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně ..... 26.04. 2017 .....

Peter Mikušinec,
.....
Jméno, příjmení, podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy. Vysoká škola disertační práce nezveřejňuje, byla-li již zveřejněna jiným způsobem.

(2) Bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

(4) Vysoká škola může odložit zveřejnění bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce nebo jejich části, a to po dobu trvání překážky pro zveřejnění, nejdéle však na dobu 3 let. Informace o odložení zveřejnění musí být spolu s odůvodněním zveřejněna na stejném místě, kde jsou zveřejňovány bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, jíž se týká odklad zveřejnění podle věty první, jeden výtisk práce k uchování ministerstvu

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělků dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalárska práca sa zaoberá profesionálnym životom strihača a profesora Patrika Pašša. Práca nezabúda ani na producentskú tvorbu, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou jeho kariéry. Ukazuje, ako profesor Patrik Pašš vo veľkej miere využíva vedomosť a poznanie, ktoré ho dokázali vždy správne nasmerovať a tým vytvoriť diela, ktoré zarezovali v slovenskej kinematografii. V práci nájdeme rozbor dokumentu - Sila ľudskosti, ktorý poukazuje na dôležitosť štruktúry a výstavby príbehu.

Kľúčové slová: vedomosť, poznanie, manažment, štruktúra

ABSTRACT

Thesis deals with professional life of film editor and professor Patrick Pass. The work does not forget to his producing works that are integral parts of his career. It shows how professor Patrik Pašš largely exploit knowledge and insight that managed always well directed him by creating a film that resonated in Slovak cinematography. In this work you will find an analysis of the document - the Power of Humanity, illustrating the importance of structure construction.

Keywords: knowledge, insight, management, structure

Rád by som poďakoval ľuďom, ktorí mi pomohli bakalársku prácu doviest' do takej podoby, v akej je dnes. Poďakovanie patrí predovšetkým profesorovi Ľudovítovi Labíkovi, ktorý vždy ochotne konzultoval a korigoval obsah práce. Práca by nevznikla bez Patrika Pašša, ktorý mi poskytol rozhovor, za čo mu veľmi pekne ďakujem. V neposlednom rade ďakujem Liborovi Nemeškalovi, ktorý mi udal smer, zabezpečil všetky organizačné dokumenty a motivoval ma v písaní textu. A nakoniec by som rád poďakoval mamine, ktorá mi vždy ochotne do neskorých nočných hodín upravovala štylizáciu textu. Všetkým patrí veľká vďaka!

Prehlasujem, že odovzdaná verzia bakalárskej práce a verzia elektronická nahraná do IS/STAG sú totožné

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČASŤ.....	10
1 FILMOVÝ STRIHAČ A PRODUCENT PATRIK PAŠŠ.....	11
1.1 ZAČIATKY PROFESIJNÉHO ŽIVOTA	11
1.2 POZNANIE = DAR	15
1.2.1 Písmenko.....základ.....	15
1.2.2 Slovo.....forma.....	16
1.2.3 Veta.... obsah.....	19
1.3 AKO SOM „ZMANAŽOVAL FÉNIXA“!.....	20
1.4 ORCHESTER AKO SYMBOL VÝRAZU	25
II ANALYTICKÁ ČASŤ	28
2 FENOMÉN : SILA ĽUDSKOSTI.....	29
2.1 SILA OSUDU.....	30
2.2 SILA ŠTRUKTÚRY.....	31
2.2.1 Prvý akt	32
2.2.2 Druhý akt.....	35
2.2.3 Tretí akt	37
2.3 SILA ANEKDOTY	39
2.3.1 1.Bod: Najskôr musíme povedať čo sa stane	42
2.3.2 2.Bod: Ukážeme k čomu sa blíži.....	43
2.3.3 3.Bod: Udalosť ukážeme.....	44
2.3.4 4.Bod: Čas na emočný prežitok	45
2.3.5 5.Bod: Potvrdenie, že sa to stalo	46
ZÁVER	47
ĎALŠIE ZÁSLUŽNÉ ČINNOSTI PATRIKA PAŠŠA.....	48
VYBRANÁ FILMOGRAFIA PATRIKA PAŠŠA.....	49
HRANÁ TVORBA	49
DOKUMENTÁRNA TVORBA - VÝBER (cca 134 AVD).....	50
PRESTÍŽNE OCENENIA - VÝBER.....	51
PRESTÍŽNE NOMINÁCIE - VÝBER.....	52
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY.....	53
ZOZNAM OBRÁZKOV	54
ZOZNAM TABULIEK	55
ZOZNAM PRÍLOH.....	56

ÚVOD

Vedomosť a poznanie - pojmy, ktoré sú hnacím motorom všetkých múdrych ľudí. Ak má človek dostatočné poznanie, dokáže napredovať a zorientovať sa v akejkol'vek zložitej situácii. Vedomosť a poznanie idú ruka v ruku a posúvajú ľudí za hranice všednosti. Tam posunuli aj profesora Patrika Pašša. Zoberme si príklad Tisícročnej včely. Ako dokázal Patrik Pašš postríhať také množstvo materiálu v tak krátkom čase? Ako dokázal vytvoriť takú silnú scénu vo filme Sila ľudskosti, ktorá mohla stáť za úspechom americkej televíznej ceny - Emmy? A ako sa vôbec Patrik Pašš dostal k filmovému strihu? Stojí za všetkým poznanie a vedomosť? Myslím, že áno. A práve túžba po neutíchajúcom poznaní profesora Patrika Pašša, zanechala stopu v mojom srdci natoľko, že som sa rozhodol jeho múdrosť zviditeľniť a poodhaliť svetu. Jednou z ďalších pohnútok k napísaniu práce o Patrikovi Paššovi bol fakt, že v československom prostredí existuje veľmi málo dostupných zdrojov o strihačoch ako takých. Na druhej strane Patrik Pašš, aj vďaka svojej producentskej profesii, patrí medzi tých viditeľnejších.

Hlavným zdrojom informácií v bakalárskej práci sa stal samotný rozhovor s Patrikom Paššom, ktorý sa nachádza v prílohe. Jednalo sa o metódu riadeného rozhovoru. *Riadený rozhovor je jedna z techník zberu dát založená na priamej verbálnej komunikácii. Veľkým pozitívom tejto metódy je, že dostávame od rozprávača informačne presné a úprimné odpovede. Dostávame subjektívne informácie z prvej ruky. Existuje viac druhov riadeného rozhovoru. V tomto prípade sa jednalo o štruktúrovaný rozhovor. V prípade štruktúrovaného rozhovoru, dostáva respondent špecifické otázky, ktoré si anketár predom pripraví a zväčša zber konkrétnych údajov prebieha v limitovanom čase. Akýkoľvek záznam rozhovoru sa následne kombinuje s inými druhmi dostupných zdrojov.¹ Poznanie strihača Patrika Pašša dopĺňa jeden z ďalších dôležitých zdrojov. Nepublikovaný rozhovor s Patrikom Paššom od Moniky Midriakovej, ktorý je pre prácu veľmi prínosný a obohacujúci. Ďalšími, nemenej významnými zdrojmi, sú knihy od Karla Reisz a profesora Ľudovíta Labíka, ktoré boli odrazovým mostíkom pre analytickú časť bakalárskej práce.*

---

¹ KELČIKOVÁ, Simona. *Metódy zberu údajov* [PDFdokument].
Dostupné z: <https://portal.jfmed.uniba.sk/download.php?fid=433>

Za důležitý zdroj by som označil aj film „Sila ľudskosti“, na ktorom je taktiež postavená analytická časť. Na záver by som rád podotkol, že prácu možno označiť ako medailón Patrika Pašša. Práve preto som v teoretickej časti bakalárskej práce zvolil jazyk, ktorý sa nesie viac v beletristickom duchu ako v odbornom.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 FILMOVÝ STRIHAČ A PRODUCENT PATRIK PAŠŠ

1.1 Začiatky profesijného života

Bratislava - Presburg - Istropolitana, inými slovami mesto na Dunaji. Mesto kde sa narodil, odkiaľ pochádza a kde dodnes žije jeden z najúspešnejších filmových strihačov, Patrik Pašš.

Je zaujímavé sledovať ako sa profesor Patrik Pašš dostal k svojej profesii, ako ho každá udalosť v živote nasmerovala k práci, ktorú dodnes považuje za profesiu snov, za svoju srdcovú záležitosť. Strihová skladba. Stačí sa započúvať do slov, ktoré uviedol v jednom rozhovore pre internetový magazín. „*Keď si sadnem do strižne a pracujem, je to pre mňa obrovský relax, sloboda, radosť, vášeň.*“² V inom rozhovore dodáva: „*Je to pre mňa priestor, kde neplynie čas, kde sa cítim ako ryba vo vode.*“³ Myslím, že tieto slová jasne dokazujú, že strih dodnes patrí k Patrikovej najväčšej záľube.

Aký bol začiatok života profesora Patrika Pašša? Jeho rodičia pochádzajú zo Slovenska a obaja pôsobili ako pedagógovia. Napriek tomu, že rodičia boli konzervatívni, mama mala estetické cítenie a sem tam namaľovala nejaký obraz. Možno už tam treba hľadať základy Patrikovho umeleckého cítenia. Pred narodením Patrika Pašša, rodičia plánovali odísť do Chicaga. Lenže medzi tým prišiel rok 1948, ktorý spravil rodičom škrt cez rozpočet. Ako sám Patrik spomína: „*Z amerického sna zostalo len meno Patrik.*“⁴ Meno, ktoré mali rodičia naplánované pre syna, hneď ako sa dostanú do štátov. Vraví sa, všetko sa deje pre niečo a nič nie je náhoda. Keby sa rodičom presun do Ameriky podaril, nemali by sme možnosť vzhliadnuť tak úspešné diela Patrika Pašša.

---

² Cit. NÔTOVÁ- TUŠEROVÁ, Simona. *Svet strihača a producenta*. Filmsk, Slovenský filmový ústav, 2003, Dostupné z : http://old.filmsk.sk/show_article.php?id=150

³ Cit. BERNASOVSKÁ, Petra. *Dobré ráno, Slovensko* . Host: producent a filmový strihač Patrik Pašš, RTVS, 28.10.2013 (08:08)

⁴ Cit. Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

Čas plynul a tak, ako každé dieťa, aj Patrik Pašš mal svoje detské sny. Sen o lietaní, ku ktorému ho priviedli otcove knihy mu jeho zdravotné dôvody nedovolili uskutočniť. Patrik Pašš študoval na strednej elektrotechnickej priemyslovke, ale ako tvrdí: „*Na strednej škole som nikdy nedával pozor a ako každý chalan behal som radšej za loptou a moje známky boli priemer.*“⁵ To sa otcovi nepáčilo a rozhodol sa konať. Nešiel na to autoritatívnou metódou, ale skúšal to pomocou iných psychologických nástrojov. Vybavil synovi brigádu vo vtedajšej bratislavskej TESLE. „*Tam to bolo strašné. Ťažká práca, smrdelo to tam, ľudia nadávali. Nebolo to nič pre mňa,*“⁶ skonštatoval Patrik Pašš.

obr.č.1 Patrik Pašš, žiak základnej školy (druhá lavica, vpravo)

obr.č.2 Patrik Pašš, žiak základnej školy - maľuje

Negatívna skúsenosť a negatívne zážitky v TESLE ho paradoxne neodradili, ale posunuli vpred. Znamky sa rapidne zlepšili a odmenou od otca bola brigáda vo vtedajšej Československej televízii. Hneď prvé slová Patrika Pašša stoja za zmienku. „*Kriste - pane to bol úplne iný svet!*“⁷ Od tej doby, rok čo rok, Patrik Pašš vypomáhal v televízii. Každý rok na inej pozícii. Od asistenta osvetľovača cez asistenta zvuku a kamery, réžie až po

---

⁵ Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

⁶ Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

⁷ Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

asistenta strihu. V konečnom sumáre pracoval v televízii od roku 1965, teda od svojich 16 rokov, až po rok 1994.

obr.č.3 Patrik Pašš ako asistent zvuku v STV

A opäť sa potvrdzuje pravidlo, že všetko sa deje pre niečo a všetko v živote má svoj zmysel. Každý krok v živote, každá udalosť, každá skúsenosť nás posúva bližšie k naplneniu túžob. Tak sa deje i v živote Patrika Pašša. Ocitá sa v strižni, na mieste, ktoré sa stane jeho celoživotným kamarátom.

*obr.č.4 Jedna z prvých strižní Patrika Pašša.
35mm strižna, 1974, strih dokumentárneho filmu Jánošík 21 a Jánošík -
rekonštrukcia filmu bratov Siakelovcov*

Tu sa nám naskytá ďalšia otázka. Prečo zakotvil Patrik Pašš na pozícii asistenta strihu, keď pracoval na filmársky atraktívnejších pozíciách? Náhodou, alebo to má nejaké pragmatické odôvodnenie? Vzájomne sa to prelína, ale určite prevažuje pragmatizmus. Ako sám Patrik Pašš tvrdí: „*Tým, že som pochádzal z učiteľskej rodiny, som konzervatívne nastavený. Uznávam také tie klasické ľudské hodnoty, ako je korektnosť, slušnosť a rodina. Videl som, že ostatné profesie ako zvukár, kameraman, režisér boli často preč od rodiny. Kdežto strižňa poskytovala možnosť robiť peknú kreatívnu prácu a pri tom udržiavať stabilné rodinné zázemie.*“⁸ Určite treba doplniť, že jedným z ďalších dôvodov prečo sa rozhodol pre strižňu, bola aj slečna, ku ktorej si Patrik vytvoril osobný vzťah, pretrvávajúci dodnes.

A takto sa všetko zišlo. Náhody priniesli iné náhody. Skúsenosti zas iné skúsenosti. Otázky priniesli odpovede a odpoveďou sa stal strihač - PATRIK PAŠŠ.

obr.č.5 Manželka Patrika Pašša

obr.č.6 Manželka spolu so synom Patrika Pašša

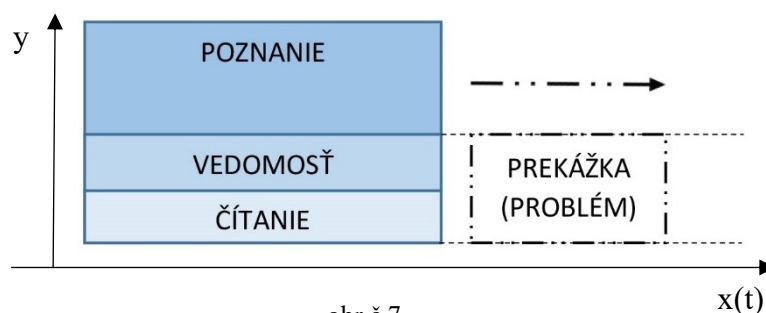
---

⁸ Cit. Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

1.2 Poznanie = dar

1.2.1 Písmenko.....základ

Leninov výrok učiť sa, učiť sa, učiť sa .... znamená u profesora Patrika Pašša : poznávať, poznávať, poznávať. Istým základom poznania je čítanie. Možno sa vo vašej mysli naskytla otázka, čo si môže človek predstaviť pod slovíčkom poznanie? Pre lepšiu predstavu vid' obrázok č.7, ktorý pomôže lepšie pochopiť problematiku. V dolnej časti osi (y) máme čítanie. Čítanie prináša vedomosť. Z nadobudnutej vedomosti môže a nemusí prísť poznanie. Pokiaľ nadobudneme určité poznanie a následne vieme s týmto poznaním správne zaobchádzať, dokážeme vyriešiť akýkoľvek problém. Rozdiel medzi vedomosťou a poznaním spočíva v malom detaile. Poznanie je vtedy, keď vieme tu vedomosť využiť v správny čas a na správnom mieste. Máme poznanie o svojej vedomosti. Pokiaľ máme iba vedomosť ale nepoznáme jej možnosti, tým pádom takáto vedomosť stráca význam. S takouto vedomosťou nikdy nezvládneme prekonávať prekážky.

obr.č.7

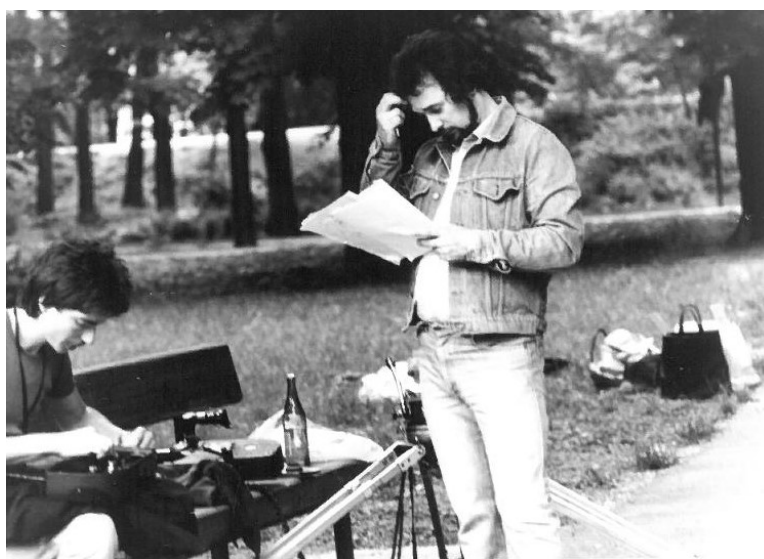
A práve po ceste poznania začal Patrik Pašš kráčať už v rannej mladosti tým, že prečítal veľa kníh. Čítanie sa stalo jeho vášňou. K tejto vášni ho priviedla nie najpríjemnejšia udalosť. Ako 9-ročný chlapec sa ocitol v nemocnici a tento pobyt trval neuveriteľné dva roky. Opäť to potvrdzuje myšlienku, ktorú som načrtol v predošlej kapitole a to, že všetko sa deje pre niečo a nič nie je náhodou. Tým, že bol Patrik Pašš v nemocnici, nebolo čo na práci a tak mu rodičia kupovali knižky. „Čítal som Dobšinského, Nemca, proste obrovské množstvo kníh a myslím, že je to jedna z vecí, ktorá ma poznačila už tak v skorom veku.“⁹

⁹ Cit. Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

1.2.2 Slovo.....forma

Toto všetko bolo iba podvedomé vstepovanie akýchsi základov k ceste poznania počas celého života. Ozajstné poznanie prichádza až v období 70 rokov. V období, kedy sa Patrik Pašš chystá podať prihlášku na pražskú FAMU. Ako tvrdí v nepublikovanom rozhovore s Monikou Midriakovou: *„Mal som vnútornú potrebu vedieť viac a poznať viac, ako to čo som dostával prácou v televízii.“*¹⁰ Nebola to prechádzka ružovou záhradou a trvalo 4 roky, kým sa Patrik Pašš dostal na FAMU, ale sám vedel že to nebude jednoduché, preto sa snažil hltat' všetky skriptá, knižky, ktoré sa mu podarili v tom čase zadovážiť. Či už to bol Plažewský, Kučera alebo Reisz. Prečítal každého odpredu dozadu a naopak. A nakoniec sen sa stal realitou a mohol obohatiť svoje poznanie. Ako tvrdí v rozhovore s Monikou Midriakovou: *„Famu mi otvorila iný svet, iný druh myslenia, dala mi nový jazyk.“*¹¹ Neskôr v inom rozhovore doplňuje: *„Obrovské poznanie mi dal pán Profesor Valušiak, tým, že otváral cestu k poznaniu a dával priestor tým, ktorí chcú poznávať.“*¹²

obr.č.8 Patrik Pašš, študent FAMU- študuje scenár

---

¹⁰ Cit. MIDRIAKOVÁ, Monika. *Nepublikovaný rozhovor s Patrikom Paššom, 2.verzia*, (01.05.2015)

¹¹ Cit. MIDRIAKOVÁ, Monika. *Nepublikovaný rozhovor s Patrikom Paššom, 2.verzia*, (01.05.2015)

¹² Cit. Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

Upresňujem, že Patrik Pašš študoval diaľkovo a jeho kolegovia mu vždy tvrdili. „*Diaľkové štúdium je ďaleko od vedomostí.*“¹³ Avšak jeho toto tvrdenie ešte viac motivovalo k zodpovednej príprave na prednášky profesora Valušiaka, od ktorého dostal jeden obrovský dar, ktorý zmenil jeho pohľad na film ako taký. Rozvinul v ňom podvedomé myslenie automatickej **analýzy** a následnej **syntézy**.

Dovolím si pozastaviť sa pri pojmoch analýza a syntéza a spraviť krátky exkurz k ich vysvetleniu. Budem vychádzať predovšetkým z Valušiakovej, azda najznámejšej teoretickej práce *Základy strihovej skladby*, kde píše: „*Každé tvorivé zobrazenie nejakého javu vyžaduje jeho aktívne zhodnotenie*“. Ďalej podotýka, že vo filme takéto zhodnotenie prebieha v dvoch fázach. „*Analýzou - rozkladom javov na jednotlivé prvky a syntézou - skladanie a spájanie jednotlivých prvkov v ucelený audiovizuálny obraz.*“¹⁴

Pre lepšie pochopenie si uvedieme príklad z filmu *Sedím na konári a je mi dobre*, ktorý Patrik Pašš strihal. Vyberieme si scénu z (55. min.).

obr.č.9 Patrik Pašš a delegácia filmu „*Sedím na konári a je mi dobre*“ v Benátkach
(Patrik Pašš - druhý sprava)

¹³ Cit. Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

¹⁴ Cit. VALUŠIAK, Jozef. *Základy strihové skladby*, Akademie muzických umění v Praze, SPN, 1983

Scéna ma predstavovať sen hlavného hrdinu. Muž máva často predstavy o jednej žene, ktorá je pre neho nedostupná. Popíšeme si jednotlivé prvky, každý osobitne. Inak povedané scénu si tzv. **rozanalizujeme**.

Všimneme si, ako sa pracuje so strihom. V tomto prípade ide o nenadväzný (mozaikovitý) strih a z hľadiska reprodukcie reality strih pôsobí nekauzálne (chaoticky). Všimneme si kameru, ktorá sa stáva viac subjektívna. Každý záber vyjadruje skôr emóciu ako príbeh (informáciu). Všimneme si zvukovú zložku. Rozložíme si ju na dialóg, ktorý sa stráca v priestore a prechádza až do ozveny, ďalej druhý prvok zvuku : sprievodná hudba, ktorá má výrazné tóny a vyvoláva halucinogénny pocit. Ďalej si môžeme všimnúť farebnú „kolorizáciu“, ktorá je viac do modra oproti iným scénam. A takto prvok po prvku rozkladáme scénu. Doteraz sme hovorili iba o prvej fáze. Akonáhle sme zvládli prvú fázu, môžeme prejsť k druhej, dôležitejšej fáze - syntéze. Iba pripomeniem, v analýze sme prvky rozkladali, v syntéze ich budeme spájať. Vráťme sa späť k ukážke, kde sme si rozobrali snovú scénu na jednotlivé prvky. „Chaotický-nekauzálny strih“, subjektívna kamera, výrazná sprievodná pieseň, dialógy v ozvenách. Poskladáme si prvky do ucelenej formy a vznikne nám dokonalé navodenie snovej scény mozaiky emócie a vízie. Takto v skratke prebieha proces analýza - syntéza.

1.2.3 Veta.... obsah

A ako tvrdí sám Patrik Pašš: „*Keď sa človek naučí správne analyzovať a syntetizovať, tak je vlastne neobmedzený v tom svojom výraze a môže sa učiť od koho chce. Ja si zanalyzujem ako myslí Spielberg, Besson, Bergman čo mi dáva obrovskú slobodu, pretože s týmto viem pracovať vo svojej tvorbe. Potom, si už len kladiem otázku, čo chcem dosiahnuť, tým čo robím?*“¹⁵ Inak povedané, akú syntézu, aký výsledný efekt chce zanechať na divákovi. Má to byť príbehový alebo emočný zážitok, prípadne asociatívny - filozofický odkaz?

*Tento druh myslenia, pozerat' na film z rôznych uhlov naučil Patrika v živote štruktúrovať. Odkedy objavil poznanie tohto daru, nevyužíva ho iba vo filme, ale aj pri svojich obchodných rokovaniach, ako producent. Snaží sa pozerat' na udalosť z rôznych hľadísk. Snaží sa brať do úvahy a vnímať aj protiklady a sprievodné aspekty. „Je veľmi dôležité, optimalizovať správnosť rozhodnutí a minimalizovať mieru omylov.“*¹⁶

Keď si zhrnieme kľúčové udalosti v živote Patrika Pašša, ako čítanie v rannom veku, nadobúdanie vedomosti z kníh *Plažewského, Rejsza, Kučeru*, prínosné poznanie od profesora Valušiaka, zistíme, že aj vďaka týmto momentom sa z Patrika Pašša stal významný a úspešný majster strihu, producent, profesor VŠMU v Bratislave a predovšetkým múdry, priateľský a pokorný človek.

obr.č.10 Patrik Pašš, D. Hanák, M. Šmatlák - otvorenie katedry strihovej skladby na VŠMU

obr.č.11 Ateliér strihovej skladby na VŠMU

¹⁵ Cit. Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948, (Bratislava, 10. 11. 2016)

¹⁶ MIDRIAKOVÁ, Monika. *Nepublikovaný rozhovor s Patrikom Paššom*, 2.verzia, (01.05.2015)

1.3 Ako som „zmanažoval Fénixa“!

Mohol byť vhodný manažment prostriedkom, ktorý zabezpečil Patrikovi Paššovi žiadanosť a úspech? Čo si môžeme predstaviť pod slovíčkom vhodný manažment? A ako súvisí manažment s Patrikom Paššom? Poďme sa pokúsiť na všetky tieto otázky, dať čo najpresnejšiu odpoveď.

Začneme definíciou významu slova manažment. „*Manažment je súbor overených prístupov, názorov, skúseností, doporučení a metód, ktoré manažéri požívajú na zvládnutie špecifických činností, smerujúcich k dosiahnutiu vytýčených cieľov organizácie.*“¹⁷ Inými slovami, ide o proces, kde aplikujeme naše poznanie, naše vedomosti k dosiahnutiu efektívneho výsledku.

Ďalej sa pokúsime zadefinovať manažment v strižni. Chceme sa predsa pohybovať viac v „umeleckej sfére“, alebo inak povedané vo sfére, ktorá súvisí s Patrikom Paššom. Manažment v strižni zahŕňa veľa aspektov. Pre lepšiu orientáciu a pochopenie, nazrieme do knižky *Cut by Cut*, kde Chandler tvrdí, že manažment v strižni patrí k prvým krokom, ktoré by sa strihač mal naučiť zvládať. Či už sú to asistenti, alebo sú to majstri strihu - všetko musí mať svoju organizáciu. Veľmi dôležitá je komunikácia. Mierne ironicky Chandler dodáva: „*Veci, o ktorých musíte komunikovať sú: parkovacie miesto, obed, najbližší kávomät.*“¹⁸ Zámerné som vybral tie najbanálnejšie veci, ktoré sa javia ako úplne nepodstatné, ale opak je pravdou. Na takýchto veciach sa tvoria základy správneho manažmentu a organizácie. Manažment v strižni je prvým pevným bodom od ktorého sa dá odraziť ďalej.

Za odrazový mostík u Patrika Pašša, by sa dal považovať rok 1983 a to konkrétna udalosť, ktorá mu spadla priamo k nohám. V máji roku 1983 dostáva Patrik Pašš ponuku, strihať s jedným z najväčších režisérov vtedajšej doby Jurajom Jakubiskom. Táto ponuka prichádza presne v čase, kedy Patrik Pašš úspešne absolvoval štátnice na FAMU. Lepšie načasovanie si ani nemohol priať. Po štátniciach sa vracia späť do Bratislavy. *Ako sám spomína, strižňa bola celý týždeň prázdna, keď mu zrazu zazvonil telefón v ktorom sa ozvalo. „Chceš dokázať, že si jednička? Chceš strihať Jakubiskov film? “Keďže pre Patrika to bol*

---

¹⁷Cit. DVORSKÝ, Ján. *Manažment kultúry*, Bratislava: Slovenské Pedagogické Nakladateľstvo, 2006, ISBN: 80-10-00908-3

¹⁸CHANDLER, Gall. *Cut by Cut: editing your film or video*. Studio City, CA: Michael Waise Productions, 2004, ISBN:094118899X

celoživotný sen už od ranných dôb, dlho neotáľa a odchádza na Kolibu, kde mu riaditelia Koliby predostreli problém, ktorý visel nad filmom ako Damoklov meč. Zostrih filmu bolo nutné zvládnuť do 3 mesiacov, pretože musel stihnúť premietanie v Benátkach, ktoré sa konalo už v Septembri. „Nevidel som v tom problém. Ved’ to bol bežný normatív na strih filmu“. Patrik Pašš ďalej nič nenaťahoval a ponuku definitívne prijal. To ešte netušil, že dostal do rúk kartu „Čierneho Petra“. Patrik Pašš sa pobral do strižne, kde očakával bežné množstvo filmového materiálu pre celovečerný film. Bohužiaľ v strižni sa nachádzalo 20 krát viac materiálu. Materiálu bolo toľko, že siahal až na samotný strop miestnosti. Iba prezretie materiálu by trvalo minimálne 2 mesiace.¹⁹

Patrik Pašš mal poznanie, ako teoreticky zvládnuť strihanie veľkého množstva materiálu. Bol to poznatok z čias štúdií na FAMU, kedy pozerali veľa zahraničných filmov „Vedel som, že v amerických filmoch je jeden supervízor, ktorý vedie samostatných ľudí na jednotlivé tvorivé segmenty. Jeden človek na obraz, jeden človek na dialógy, jeden na ruchy, jeden na hudbu ...“²⁰ Tým, že Patrik Pašš mal praktické skúsenosti z televízie a vedel, že za oceánom daný systém funguje, rozhodol sa spraviť „Ameriku v Socíku“. Z obdobia, keď riadil strihové oddelenie v televízii a mal pod sebou 8 strihačov a 15 asistentov nadobudol praktické základy organizácie a správnej komunikácie. Čiže mal poznanie teórie a mal i potrebnú prax. Teraz už len stačilo tieto jednotlivé prvky spojiť - syntetizovať.

Vráťme sa späť k Jakubiskovmu filmu. Okrem celovečerného kinematografického filmu, ktorý bol hlavným cieľom, bolo ešte nutné zostrihovať ďalšie 4 časti televíznej série. Všetkých 5 filmových diel totiž vychádzalo z toho istého materiálu. Rozdiel bol iba v tom, že televízna séria mala byť ako celok dlhšia. Za normálnych okolností, by sa tento projekt strihal približne 1 a pol roka, ale ako som už spomenul, všetko muselo byť hotové do 3 mesiacov. A tu už začína pravý **manažment**.

---

¹⁹ Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

²⁰ Cit. Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

- Plánovanie
- Organizácia
- Vedenie ľudí
- Kontrola

Prvotne začíname plánovaním. „*Plánovanie je proces stanovenia cieľov a postupov na ich dosiahnutie.*“²¹ V tomto prípade bol cieľ jasný. Zostrihať zmysluplné dielo a stihnúť benátsky festival.

Druhotne prichádza organizácia. „*Proces stanovenia a usporiadania úloh ľudí, ktorý majú zaistiť realizáciu plánu.*“²² Čiastočne by sa dal tento druhý bod nazvať delegovanie práce. A práve v delegovaní bol Patrik Pašš výnimočný. *V rozhovore spomína, že keď nadišiel deň, kedy mali predložiť televíznu verziu s dialógmi komisii na Kolibe, každý očakával prúser, ale ten sa nekonal.*²³ V inom rozhovore s Monikou Midriakovou dodáva: „*Všetci, ale všetci, vrátane vedenia boli úplne paf. Výsledok však bolo možné dosiahnuť iba vďaka tomu, že som delegoval činnosti. Keby som to robil sám, tak zhorím ako papierový čert a do konca života som profesná mŕtvola.*“²⁴

Ďalším veľmi dôležitým bodom je vedenie ľudí. „*Vedenie ľudí zahŕňa spôsoby priameho a nepriameho usmerňovania a koordinovania ľudí tak, aby včas a efektívne plnili potrebné úlohy.*“²⁵ A presne tak sa dialo i na Jakubiskovom projekte. *Pracovalo sa v štyroch strižniach naraz - paralelne. Každá strižňa strihala jednu časť TV verzie. Pôvodná strihačka p. Fatulova, odovzdala pripravenú TV verziu pred tým ako odišla na materskú dovolenku. A tak pod tvorivým vedením p. Jakubiska sa dofinalizoval final (jemný zostrih servisky-obrazu) a hneď následné postsynchróny - dialógy. Následne každá strižňa spracovávala na pridelenú časť hudbu, zbory, atmosféry a ruchy - „šlapačky“, vypracovanie trikových listín*

---

²¹ Cit. DVORSKÝ, Ján. *Manažment kultúry*, Bratislava: Slovenské Pedagogické Nakladateľstvo, 2006, ISBN: 80-10-00908-3

²² Cit. DVORSKÝ, Ján. *Manažment kultúry*, Bratislava: Slovenské Pedagogické Nakladateľstvo, 2006, ISBN: 80-10-00908-3

²³ Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948, (Bratislava, 10. 11. 2016)

²⁴ Cit. MIDRIAKOVÁ, Monika. *Nepublikovaný rozhovor s Patrikom Paššom, 2.verzia*, (01.05.2015)

²⁵ DVORSKÝ, Ján. *Manažment kultúry*, Bratislava: Slovenské Pedagogické Nakladateľstvo, 2006, ISBN: 80-10-00908-3

a mixážných plánov.²⁶ Patrik Pašš okrem toho, že strihal jednu časť, tak spoločne s Jurajom Jakubiskom ako tandem „preletovali“ celou dabingovou strižňou, zľava - doprava, zhora - nadol, a usmerňovali všetky práce a kreatívne podnety rodiace sa v jednotlivých strižniach.

Posledným bodom manažmentu podľa knihy Manažment kultúry je kontrola. „Proces sledovania, rozboru a prijatia záverov v súvislosti s odchýlkami medzi zámerom a jeho realizáciou“.²⁷ V Jakubiskovom projekte, prebiehala kontrola v sledovaní organizačných, remeselných úkonov, v tvorivom usmerňovaní kreatívnej práce a obieháním jednotlivých strižní. Môžeme teda konštatovať, že 3. a 4. bod prebiehal súčasne.

Po dokončení a prevzatí televíznej série, sa nožnic na kinematografickú verziu, chopí Patrik Pašš už sám. Kinematografická verzia vychádzala predovšetkým z televíznej verzie, ktorú bolo nutné rapídne krátiť. A zhodou okolností opäť poznanie Patrika Pašša. Zvolil princíp, ktorý ešte nikdy predtým, nebol na Slovensku použitý. „Mal som množstvo materiálu a ten som musel kondenzovať.“ Patrik Pašš nevyhadzoval celé línie, ale zvolil iný naračný kľúč. Kondenzovať a rozprávať cez viaceré vrstvy. Príbeh, emócia, filozofia.²⁸ Snažil sa maximálne eliminovať reálny čas, držať príbeh a tému, robiť rôznorodé typy mozaiky také, ktoré skondenzujú, vyjadria podstatu príbehu, emócie, myšlienky a ušetria čas. Pre zhutnenie času, aplikoval predsúvanie a presahy dialógov, hudby ruchov, čo pomáhalo vytvárať súvisle - konzistentné a navzájom prestupujúce línie.²⁹

Tento postup bol v tej dobe taký prevratný, že film pricestoval z Benátok s cenou Zlatého Fénixa. Áno, bola to práve Tisícročná včela. Jeden z najúspešnejších filmov slovenskej kinematografie, ktorý zbieral ceny po celom svete. Úspech tohto počinu bude znieť v srdci Patrika Pašša minimálne ďalších tisíc včelích rokov.

Keď sa spätne spýtame, či je možné, že vhodný manažment dokáže zabezpečiť úspech a žiadanosť, myslím, že už sami poznáte, aká je odpoveď. Na prvý pohľad to začína prostým manažmentom a organizáciou v strižni, ba ešte skôr, vybavením parkovacieho miesta v blízkosti strižne a končí to cenou Zlatého Fénixa. A že toto všetko prinieslo Patrikovi Paššovi veľký úspech, vystihujú jeho vlastné slová: „Tento úspech ma zrazu

---

²⁶ Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

²⁷ DVORSKÝ, Ján. *Manažment kultúry*, Bratislava: Slovenské Pedagogické Nakladateľstvo,2006, ISBN: 80-10-00908-3

²⁸ Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

²⁹ MIDRIAKOVÁ, Monika. *Nepublikovaný rozhovor s Patrikom Paššom,2.verzia*, (01.05.2015)

*posunul do privilegovaného postavenia a prostredia. Naskytli sa mi možnosti, ktoré iní filmári a televízni zamestnanci nemali.*³⁰ V skratke povedané. Nie režiséri si vybrali Patrika Pašša, ale on si začal vybrať režisérov, čo ho stávalo do pozície, kedy film začal byť pre neho hrou, vášňou a záľubou.

obr.č.12 Patrik Pašš s Jurajom Jakubiskom - strih na filme Perinbaba (1985)

obr.č.13 Strih Tisícročnej včely na strihovom pulte Steenbeck (1983)

---

³⁰ Cit. Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

1.4 Orchester ako symbol výrazu

Ako vieme, od r. 1996, kedy Patrik Pašš založil TRIGON PRODUCTION, venuje svoj pracovný čas predovšetkým produkcii. Nie je však tajomstvom, že strih vždy patril a bude patriť medzi jeho srdcové záležitosti. O tom svedčí i to, že dodnes prednáša na VŠMU, ako profesor strihovej skladby. Odovzdáva svoje bohaté vedomosti a skúsenosti mladým potenciálnym filmárom. Strih alebo celkovo film podlieha abnormálne rýchlemu vývoju. Preto treba podotknúť, že skladobné (strihové) pravidlá, ktoré platili včera, nemusia zákonite platiť i dnes najmä vo sfére štylistiky filmového a to implicitne znamená aj skladobného výrazu. Tým pádom strihovú skladbu môžeme považovať za celoživotný proces učenia a poznávania. Na druhej strane sú aspekty, ktorých platnosť nepodlieha dobovým vplyvom. Pár takýchto aspektov, múdrosti, nástrojov, nestrácajúcich na význame, má i Patrik Pašš. Preto poodhaľme aspoň kúsok z jeho studnice poznania.

Svojím študentom často vraví, že každý tvorca, či už režisér, strihač, kameraman má svoju platformu výrazových prostriedkov. Pre lepšie pochopenie si Patrik Pašš dopomáha metaforou, ktorú formuloval Federico Fellini a na FAMU ju prednášal Otakar Vávra:

„Režisér je dirigent orchestra.“³¹

*Ejzenštejn vo svojej knižke *Kamerou tužkou i perem* taktiež spomína orchester. Tvrdí, že orchester je síce klišé, ale navždy zostane pra-vzorom pre to, ako si počínať pri akejkoľvek situácii v živote.³²*

Predstavme si dirigenta orchestra. Každý dirigent má k dispozícii nejaké nástroje. Či už sú to husle, basa prípadne klávesy. V konečnom dôsledku, akýkoľvek nástroj vydávajúci tón. Tak aj režisér filmu má svoje nástroje. Tému, scenár, hercov, dekorácie a samozrejme strih, zvuk, kameru. Ako Patrik podotýka: „Každý tvorivý nástroj veľkého orchestra, ktorý sa zúčastňuje zrodu symfónie filmového diela, má svoju špecifickú úlohu, charakter a špecifické výrazové prostriedky, ktorým hovorím ŠTYLISTICKÉ VÝRAZIVO - NÁSTROJE.“³³

---

³¹ Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

³² EJZENŠTEJN, Sergej Michajlovič. *Kamerou, tužkou i perem*, druhé rozšírené vydanie, Orbis Praha, 1961

³³ Cit. MIDRIAKOVÁ, Monika. *Nepublikovaný rozhovor s Patrikom Paššom*, 2.verzia, (01.05.2015)

Teraz už vieme, že každá profesia, ako je dirigent, kameraman, režisér má svoje špecifické nástroje. Strihač má taktiež svojich „hráčov“ v celom veľkom „orchestri“.

1. Výber prvkov do systému
2. Veľkosť záberov
3. Záberová väzba
4. Vertikálna montáž.(Audio-vizuálne vzťahy)
5. Tempo rytmické vzťahy
6. Zvuková a hudobná dramaturgia
7. Línie a ich vedenie
8. Dramatické jadra - ťažisko (emočné jadro, katarzis)
9. Štýlotvorné sekvencie, mozaiky
10. Architektúra diela, kompozícia celku a častí, príbehová pointa³⁴

Prvou dôležitou vecou je spoznať tieto nástroje. Pokiaľ máme o nich vedomosť môžeme prejsť k druhému, oveľa dôležitejšiemu bodu, ako s nimi správne zaobchádzať? Potvrďuje to i Ejzenštejn vo svojej knižnej tvorbe. *Popisuje, že pokiaľ máme nástroje, musíme vedieť kde, kedy, ako ktorý využiť. Film nemôže byť založený na tom, že jednotlivé výrazy (nástroje) sa navzájom „neutralizujú“, ale na tom, že v potrebnej chvíli sa rozumne vyzdvihnú do popredia predovšetkým tie výrazové prostriedky, ktorými sa dá v danej chvíli najlepšie a najbezprostrednejšie vysloviť téma, obsah, emócia, estetika, prípadne idea diela.*³⁵

Patrik Pašš svojim študentom tvrdí. *Aj dirigent, ktorý sa ešte len učí, tak necháva vyniknúť len to čo pozná. Všetko záleží na tom, v akom prostredí vyrastal. Dajme tomu, že pozná sláky, preto nechá na svojom prvom koncerte vyniknúť tie a ako postupne preniká do poznania iných nástrojov, pracuje s nimi čoraz odvážnejšie a uvedomelejšie*³⁶. Toto je princíp, ktorý funguje v akejkoľvek oblasti. Ak človek pochopí každú nôtu, funkciu, ktoréhokoľvek výrazového nástroja, ktorý má k dispozícii, potom dokáže zvládnuť každú

---

³⁴ Cit. MIDRIAKOVÁ, Monika. *Nepublikovaný rozhovor s Patrikom Paššom*, 2.verzia, (01.05.2015)

³⁵ EJZENŠTEJN, Sergej Michajlovič. *Kamerou, tužkou i perem*, druhé rozšírené vydanie, Orbis Praha, 1961

³⁶ Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948, (Bratislava, 10. 11. 2016)

hudobnú skladbu. V prípade filmu, akúkoľvek filmovú scénu - udalosť. *Lebo strihová skladba je dramaturgiou tvárnenia zhmotnenej predkamerovej reality. Môže významne ovplyvniť záverečné vyznenie diela v zmysle skladobnej narácie a s pomocou nej dokáže aktivizovať estetické, emocionálne a intelektuálne vnemy percipienta. Diapazón jej výraziva modeláciou mentálneho procesu diváckeho vnemu, zužitkujú poväčšine tvorcovia, ktorý poznajú štylistické interpretačné schopnosti nástroja strihovej skladby.*³⁷

obr.č.14 Prvá virtuálna strižňa AVID (1998)

---

³⁷ PAŠŠ, Patrik *Habilitačná prednáška*, VŠMU, 1993

I. ANALYTICKÁ ČASŤ

2 FENOMÉN : SILA ĽUDSKOSTI

V minulosti sa Patrik Pašš podieľal na filmových dielach prevažne ako filmový strihač. Dnes vieme, že strižňa je pre neho skôr relaxačnou zónou, ktorou vyvažuje hektický život producenta. Do dnešného dňa profesor Patrik Pašš postrihal okolo 30 celovečerných filmových a televíznych diel. Okúsil spoluprácu s mnohými režisérmi, medzi ktorých patria: Juraj Jakubisko, Matej Mináč, Dušan Hanák, Martin Slivka, Miroslav Luther, Dušan Trančík, Vladimír Balco, Juraj Lihosit, Stanislav Párnický a mnohí iní. To, že dokázal spolupracovať s tak rôznorodými režisérmi, svedčí o jeho prispôsobivosti a schopnosti efektívnej komunikácie s akýmkoľvek typom režiséra. Mnohokrát pre dobro vecí odložil svoje strihačské ego, čo bolo pre spoločnú komunikáciu strihača a režiséra veľmi dôležité. A navyše ako i sám profesor Patrik Pašš hovorí, *spolupráca s rôznymi režisérmi mala pre neho veľmi obohacujúci efekt. Každý režisér dal profesorovi Patrikovi Paššovi nejaký dar. Dar v podobe imaginácie od Juraja Jakubiska, kauzálny výklad myšlienky od Dušana Hanáka, úcta k autenticite predkamerovej reality od Martina Slivku, a napr. práca s pauzou od Vladimíra Balca.*³⁸ Medzi najlepšie spolupráce však môžeme zaradiť spoločnú tvorbu s Jurajom Jakubiskom. Patrik Pašš s Jurajom Jakubiskom vytvorili niekoľko diel, ktoré dodnes rezonujú v slovenskej kinematografii a ešte dlho rezonovať budú. Filmy ako *Tisícročná včela*, *Sedím na konári a je mi dobre*, *Perinbaba*, *Pehavý Max*, *Alžbeta Bathory*. Vo všetkých týchto dielach sa skĺbilo skladobné poznanie Patrika Pašša s výnimočnou schopnosťou réžie Juraja Jakubiska. Jasným dôkazom sú ceny, ktoré ich filmy získali.

Medzi ďalšie úspešné kooperácie patrí jednoznačne spolupráca s Matejom Mináčom. Filmový dokument *Sila ľudskosti*. Môžeme povedať, že je to tak trocha slovenský fenomén, ktorý slávil úspech predovšetkým v zahraničí. V Amerike získal prestížnu cenu International Emmy Award 2002 a v Čechách sa stal najlepším dokumentom v rokoch 1997 až 2003.

---

³⁸ BERNASOVSKÁ, Petra. *Dobré ráno, Slovensko*. Host: producent a filmový strihač Patrik Pašš, RTVS, 28.10.2013 (08:08)

2.1 Sila osudu

V jeden osudový deň prišiel za Patrikom Paššom jeho študent z VŠMU, režisér Matej Mináč. Spýtal sa ho, či by nechcel s ním spolupracovať na filme Sila ľudskosti. Zo začiatku profesor Patrik Pašš spoluprácu odmietal, ale po zistení istých skutočností, zmenil názor. Film je o pánovi Nicholasovi Wintonovi, ktorý zachránil takmer 700 detí pred smrťou. Pomohol im v období druhej svetovej vojny emigrovať do Veľkej Británie z vtedajšieho Československa. Profesor Patrik Pašš sa dozvedel, že medzi zachránenými deťmi bol aj Karl Reisz, režisér, ktorý po vojne napísal skriptá *Umenie filmového strihu*. Práve z týchto skript načerpal profesor Patrik Pašš veľa obohacujúcich informácií. Pri tomto poznaní sa stal film o Wintonovi pre neho osobnou záležitosťou. Dlho neotáľal a prijal ponuku pracovať na filme. Ako sám dopĺňa „Zrazu sa to stalo osobné. Ako inak sa poďakovať človeku, ktorý zachránil Reisza? Nebyť pána Wintona, neexistuje Reisz, nie sú skriptá o strihu a nie je ani moje poznanie a vedomosti o strihovej skladbe.“³⁹

obr.č.15 Patrik Pašš s Karlom Reiszom
(r.2000)

obr.č.16 Nicholas Winton na premiére dokumentu Sila
ľudskosti
(2001 Bratislava)

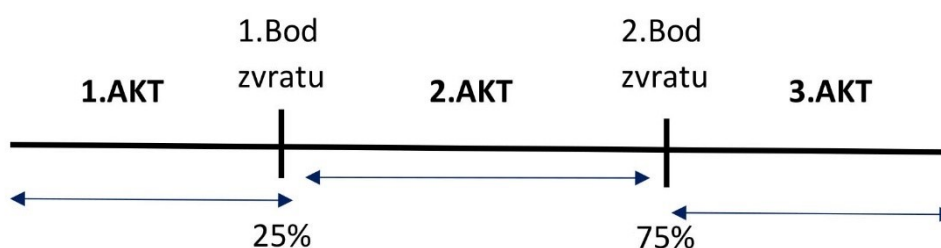
---

³⁹ Cit. Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

2.2 Sila štruktúry

Film „Sila ľudskosti - Nicholas Winton“ bol vyrobený v roku 2002. Jedná sa o životopisno - dokumentárny žánér. Na ploche 60 minút sa dozvedáme všetky potrebné informácie o Nicolasovi Wintonovi a o situácii v Československu a v Británii. Hlavnou témou filmu je ľudskosť, ktorú Winton preukázal keď dobrovoľne zachránil 669 židovských detí z Československa počas nacistickej okupácie. Celý film nadhodnocuje filozofia rodiny, humánnosti a predovšetkým slušnosti, ktorú pán Winton preukázal. Práve slušnosť je v dnešnej dobe veľmi potrebná. V dnešnej zrýchlenej dobe, kedy ľudia často krát berú niektoré veci ako samozrejmosť a nedokážu oceniť obyčajnú ľudskú slušnosť. Vo filme Sila ľudskosti to autori nejdenn krát zdôrazňujú, a práve to mohlo viesť k celosvetovému úspechu tohto diela.

O úspechu veľa krát rozhodujú nadhodnoty filmu. Nadhodnoty, ktoré robia z filmu umenie. Ako sám profesor Patrik Pašš formuluje definíciu umenia: *Dielo je možno zaradiť do sféry umenia vtedy, keď svojim katarzným prežitkom zasiahne diváka a táto schopnosť vyvolať katarziu preklenie aj dobu v ktorej dielo vzniklo.*⁴⁰ Avšak v prvom rade sú dôležité formálne - štrukturálne body, bez ktorých by film nebol filmom. Sila ľudskosti je síce dokument ,ale i u neho by mala platiť výstavba na základe trojaktovej štruktúry. Film bol vystavaný predovšetkým na základe poznatku iných filmov a na základe podvedomého, intuitívneho rozprávania príbehu. Avšak zo zvedavosti som sa rozhodol porovnať toto rozprávanie so súčasnou teóriou filmu a trojaktovou štruktúrou, ktorú podrobne vysvetľuje a popisuje profesor Ľudovít Labík vo svojej knižke *Dramaturgia strihovej skladby*. Ide o horizontálne členenie filmového príbehu, kde máme prvý, druhý a tretí akt.

obr. č.17 Horizontálne členenie filmového príbehu na základe trojaktovej štruktúry

⁴⁰ Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

obr.č.18 Panel s papierikmi predstavujúci scenár k filmu *Sila ľudskosti*

2.2.1 Prvý akt

*Prvý akt - Setup - Expozícia, tvorí približne 25% z filmu. V tejto časti príbehu sa dozvedáme o čom príbeh je, o charakteroch postáv. Expozícia by mala vzbudzovať záujem u diváka, klást' otázky a ukazovať najpodstatnejšie informácie dôležité pre tému a obsah filmu.*⁴¹

V analýze som sa rozhodol venovať prvkom a štruktúram, ktoré sú jasne čitateľné z obsahu. V tabuľke č.1 môžeme vidieť body, ktoré v 1.akte film *Sila ľudskosti* obsahuje. V analýze porovnávam ideálny čas, kedy by jednotlivé prvky mali vo filme prísť s časom, kedy sa objavia v dokumente. V tabuľke je čas uvedený v percentách na základe výpočtu z celkového času filmu.

---

⁴¹ LABÍK, Ľudovít. *Dramaturgia strihovej skladby: horizontálna a vertikálna štruktúra filmového príbehu*. 1.vyd, Zlín: VeRBum, 2013, ISBN: 978-80-87500-30-9

Sila ľudskosti (60 min.)		
1 . AKT (0-25%)	Ideálny čas (v %)	Čas v Sile ľudskosti (v %)
Titulky	0-1%	0-1%
Pomenovanie žánra	0-2%	0-2%
Pomenovanie ladenia príbehu	2-4%	4%-10%
Pomenovanie témy filmu	0-12,5%	15%
Výzva	4-25%	5%; 18%
Vznik sympatie k hrdinovi	0-4%	4%
Expozícia Charakterov, prostredí	0-25%	0-23%
Zápletka	0-25%	18%
1.bod zvratu	25%	25%

tabuľka č.1 Obsahujúce body 1.aktu trojaktovej štruktúry

Pomenovanie žánru v tomto filme je zrejmé do prvých 2 minút. Prostredníctvom komentára a historických záberov je nám jasné, že budeme sledovať dokument.

Pomenovanie ladenia príbehu je v určitom zmysle predohra. Je to samostatná časť, ktorá začne skôr ako samotný príbeh. Vytvára určitý pocit v divákovi pomocou kvality záznamu a spôsobu komunikácie.⁴² Vo filme, Sila ľudskosti, sa dostávame v 3. minúte do minulosti, konkrétne do 30 rokov 20 storočia. Vidíme zábery šťastných detí, zábery odkiaľ pochádzali a odkiaľ pochádzajú ich spomienky z detstva. Táto sekvencia doslova vťahuje diváka do pocitov a nálady hlavných hrdinov.

Pomenovanie témy. Je to dôležitý bod na zorientovanie sa v príbehu. V našom prípade prichádza asi v 10. min, kedy sa hlavný sprievodca filmu, jeden zo zachránených pýta, prečo 29-ročný Nicholas Winton spísal zoznam mien, spísal knihu výstrižkov, ktorá zachránila život mnohým deťom. Winton bol anglický obchodník, finančne zabezpečený a mohol si žiť kráľovsky. Napriek tomu, prišiel zachraňovať deti do Československa. Tu začína téma slušnosti a ľudskosti, ktorú Winton preukázal.

Pod *Výzvou* sa zväčša skrýva dramatická otázka. Dovolím si zopakovať poznatok z knihy prof. Labíka, kde dokonca ako príklad *Výzvy* použil film Sila ľudskosti. „*Základnou*

⁴²LABÍK, Ľudovít. *Dramaturgia strihovej skladby: horizontálna a vertikálna štruktúra fimového príbehu*. 1.vyd, Zlín: VeRBum, 2013, ISBN: 978-80-87500-30-9

výzvou vo filme *Sila ľudskosti je otázka, ako je možné, že Nicholas Winton o svojom hrdinskom zachránení detí 50 rokov nepovedal.*“ Za ďalšiu výzvu sa dá považovať otázka, prečo pán Winton spísal mená židovských detí.

Vznik sympatii k hrdinovi sa deje v prvých minútach filmu. V druhej minúte jeden z hrdinov prejavuje sympatiu z toho, že mu pán Winton zachránil život. Následne približne v 12. minúte sa dozvedáme, že pôvodný plán Nicholasa Wintona bol cestovať do Švajčiarska na lyžovačku, no nakoniec sa rozhodol prísť do Československa, v ktorom vládla okupácia Nemeckom. Opäť sa týmto prehlbuje vzťah k hlavnému hrdinovi.

Expozícia charakterov a prostredí začína od úplného začiatku, kedy sa dozvedáme o pánovi Wintonovi a o niektorých zachránených deťoch. Vidíme prostredie Anglicka, Československa a prostredie, odkiaľ pán Winton organizoval prípravu na export detí. Exponujeme antagonistu v podobe nemeckej ríše, ktorá začala okupovať ČSR. V akom prostredí a v akej životnej situácii sa nachádzajú židovské deti. Všetky tieto informácie sa dozvedáme približne do 14. minúty filmu, čo približne zodpovedá vzorovej trojaktovej štruktúre.

Za *zápletku* sa dá považovať bod, kedy sa náš protagonista, teda Nicholas Winton rozhodne prísť do Československa. Zápletkou býva zväčša to, ak hrdinovi naruší nejaká udalosť iný plán. Zápletkou je chyba v pláne. V tomto prípade bol cieľ nášho hrdinu Švajčiarsko, ale okolnosti ho priviedli do vtedajšieho Československa, konkrétnejšie, do utečeneckých táborov.

Medzi prvým a druhým aktom sa nachádza *1.bod zvratu*. Je to rozhodnutie hrdinu vykonať čin, ktorý zmení spôsob jeho doterajšieho života a núti ho vstúpiť do konfrontácie s nepriateľom. V našom prípade je to bod, kedy sa Winton rozhodol spísať všetky mená a pustiť sa do pomyselného boja s Hitlerom. Dochádza k tomu v 15 minúte, čo je presne 25% filmu.

2.2.2 Druhý akt

*Druhý akt. Zhľadiska proporcie, najdlhší úsek vo filme. Je to miesto, kde hrdina prekonáva prekážky, aby naplnil svoj cieľ. Zvyšuje sa záujem diváka o postavy, rastie napätie, ako to všetko dopadne.*⁴³ V tabuľke č. 2 opäť môžeme vidieť body, ktoré sa v rámci trojaktovej štruktúry vo filme *Sila ľudskosti* objavili.

Sila ľudskosti (60 min.)		
2 . AKT (25-75%)	Ideálny čas (v %)	Čas v Sile ľudskosti (v %)
Prvý pokus riešiť problém	25-35%	28%
Komplikácie narastajú	25-35%	37%
Podpríbehy	25-75%	25-75%
Pripomenutie zásadnej dramatickej otázky	35-50%	40%
Stres časom	0-75%	10,20,28,63%
Bod stredu	50%	55%
Falošný pocit istoty	60-70%	56%-65%
Bod beznádeje	65%-75%	65%-75%
2.bod zvratu	75%	75%

tabuľka č.2 Obsahujúce body 2.aktu trojaktovej štruktúry

Prvý pokus riešiť problém nastal hneď po bode zvratu. Približne v 17. minúte Wintonovi odmietne pomoc viacero zahraničných štátov. V podstate neexistovala žiadna organizácia, ktorá by mu pomohla.

Komplikácie narastajú. Winton musí neustále prekonávať množstvo prekážok. Tým, že britské ministerstvo vnútra pracuje veľmi pomaly, musia sa uchýliť k falšovaniu cestovných dokladov niektorých detí.

Paralelne s hlavným príbehom sa s prelína veľa iných *podpríbehov*, ktoré obohacujú príbeh a vytvárajú napätie. Jedná sa o vtipné, ale i smutné spomienky zachránených detí.

Približne v polovici filmu dochádza k pripomenutiu dramatickej otázky, ktorá bola vyslovená už v expozícii filmu. „*Ako je možné, že Nicolas Winton 50 rokov nikomu vrátane*

⁴³ LABÍK, Ľudovít. *Dramaturgia strihovej skladby: horizontálna a vertikálna štruktúra fimového príbehu*. 1.vyd, Zlín: VeRBum, 2013, ISBN: 978-80-87500-30-9

svojej manželky nič nepovedal, že vykonal hrdinský čin a zachránil 669 detí?“ Motív tejto dramatickej otázky, vyústi v závere filmu do hlavnej témy príbehu.⁴⁴

Stres časom bol naštartovaný už v 1. akte tým, že sa neustále vo filme objavujú pasáže s Hitlerom. Často krát sa podotýka, že na prevoz detí nezostáva veľa času a že Hitler a nemecká ríša neustále viac a viac utláča Československo. To vyvoláva neustále držanie diváka v napätí a vytvára potrebnú gradáciu.

Za *bod stredy* filmu, sa dá často považovať dočasné víťazstvo hrdinu. Niečo podobné môžeme nájsť aj v dokumente *Sila ľudskosti*. Približne v 33 minúte sa zachránené deti ocitnú v Británii, avšak ešte stále ďalších 1000 detí čaká na záchranu.

Na predchádzajúci bod nadväzuje aj *falošný pocit víťazstva*, ktorý s tým úzko súvisí. Winton ma pripravených ďalších 8 transportov a práve vtedy, keď sa chystá najväčší export detí, vyhlási Nemecko druhú svetovú vojnu, čo následne vyústi do ďalšieho štrukturálneho bodu.

Bod beznádeje. Ďalšie transporty sú stopnuté. Veľa židov je deportovaných do koncentračných táborov. Po skončení vojny sa niektoré zachránené deti snažia o kontakt s rodičmi, ktorí zostali v Československu. Tento kontakt, sa im už nikdy nepodarilo nadviazať.

Presne v 75% v *Sile ľudskosti* sa dostávame do *druhého bodu zvratu*. Časovo sa dostávame o 50 rokov dopredu.

---

⁴⁴Cit. LABÍK, Ľudovít. *Dramaturgia strihovej skladby: horizontálna a vertikálna štruktúra filmového príbehu*. 1. vyd, Zlín: VeRBum, 2013, ISBN: 978-80-87500-30-9

2.2.3 Tretí akt

Posledný akt znamená riešenie. Dozvedáme sa, či hrdina naplnil svoj cieľ. Príbeh by mal uspokojiť diváka tým, že mu odpovie na otázky, ktoré autor položil v expozícii. Taktiež v treťom akte, by mala byť vyslovená téma.⁴⁵

Sila ľudskosti (60. min.)		
3 . AKT (75-100%)	Ideálny čas (v %)	Čas v Sile ľudskosti (v %)
Vyvrcholenie	85-95%	80%-95%
Vyslovená téma	85-100%	95%
Dosiahnutie cieľa	75-95%	75-80%
Záver	95-100%	93-100%
Záverečné titulky	100%	100%

tabuľka č.3 Obsahujúce body 3.aktu trojaktovej štruktúry

Vyvrcholenie v Sile ľudskosti prichádza približne v 80% a pretrváva až do 95% filmu. Dozvedáme sa odpoveď na otázku, prečo Nicholas Winton mlčal 50 rokov o tomto hrdinskom čine.

Taktiež sa potvrdzuje a *vyslovuje téma filmu*. Približne v 95% hlavný sprievodca filmu vysloví úctu Wintonovi za jeho obyčajnú ľudskú slušnosť. Tým potvrdí tému, ktorou je spomínaná slušnosť a humánnosť človeka.

Dosiahnutie cieľa. I keď sa Wintonovi nepodarilo zachrániť všetky deti, dosiahol čiastočný cieľ tým, že priviedol do Británie aspoň časť z nich.

Po klimaxe(vyvrcholení) prichádza *záver*. V závere je spravidla hrdina ukázaný v novom svete. To sa deje aj v dokumente Sila ľudskosti, kde okrem hlavného hrdinu ukazujeme nový svet aj všetkých vedľajších hrdinov. Ukazujeme nové rodiny, ktoré by nevznikli, nebyť Nicolasa Wintona.

Katarzia je výsledný, duševný a očisťujúci účinok. Nie je to štrukturálny prvok príbehu, preto som ho nezaradil do tabuľky, ale určite si zaslúži pozornosť v tejto analýze.

⁴⁵ LABÍK, Ľudovít. *Dramaturgia strihovej skladby: horizontálna a vertikálna štruktúra fimového príbehu*. 1.vyd, Zlín: VeRBum, 2013, ISBN: 978-80-87500-30-9

*Katarziu môže divák zažívať od 2. bodu zvratu a katarzia môže pretrvávať aj po skončení filmu. Je to prvok, ktorý je u každého diváka individuálny.*⁴⁶ Konkrétne vo filme *Sila ľudskosti* by sa dala za najväčší katarzný prvok považovať scéna, kedy sa Winton ocitne v televíznom štúdiu BBC. Sedí v prvom rade a vôbec netuší, že dôvodom účasti je on sám. Všetci okolo to vedia, aj my diváci to vieme a keď sa to následne Winton dozvedá, prichádza vyvrcholenie katarzie. Scénu budem podrobnejšie analyzovať v nasledujúcej kapitole.

Na základe analýzy sme dospeli k tomu, že film *Sila ľudskosti* obsahuje približne 65% štruktúrnych bodov trojaktovej štruktúry a dokonca 80% z týchto prvkov časovo sedí s ideálnymi časovými proporciami. Na základe tohto poznatku môžeme tvrdiť, že aj dokument obsahuje štruktúrne body, ktoré sú príznačné predovšetkým pre hraný film. A vzhľadom na to, že v dobe vzniku filmu teória trojaktovej štruktúry neexistovala, môžeme tvrdiť, že sa jednalo o intuitívnu tvorbu rozprávania. Avšak analýzou sme potvrdili, že táto podvedomá výstavba je zároveň i racionálna, nakoľko nadpriemerne spĺňa body trojaktovej štruktúry. Určite aj vďaka tejto podvedomej výstavbe trojaktovej štruktúry, zabezpečila autorom úspech po celom svete.

obr.č.19 Odovzdávanie ceny za film *Sila ľudskosti* -
International Emmy Award

obr.č.20 Patrik Pašš spoločne s Matejom Mináčom
a cenou Emmy

---

⁴⁶ LABÍK, Ľudovít. *Dramaturgia strihovej skladby: horizontálna a vertikálna štruktúra filmového príbehu*. 1.vyd, Zlín: VeRBum, 2013, ISBN: 978-80-87500-30-9

2.3 Sila Anekdoty

Dokument Sila ľudskosti. Jeden z mála slovenských dokumentov, pri ktorých som nezadržal svoje emócie. Jeden z mála dokumentov, ktorý mi utkvel v pamäti. Prirodzene téma koncentračných táborov nenechá človeka nikdy chladným, ale tento príbeh nedojíma iba prostou citlivosťou tématiky. Obsahuje niečo, čo vyvolá u diváka plač - jeden z najemočnejších prvkov. Sám Patrik Pašš hovorí: „*Po dokončení filmu nebolo jedno oko suché, nebolo človeka, čo by neplakal. Dokonca ja sám som jeden a pol roka mal slzy v očiach.*“⁴⁷ *Je pravdou, že celý film pôsobí sentimentálne, čo ale bol autorský a manažerský cieľ. Pri emočnom zásahu totiž divák najintenzívnejšie prežije katarzný proces. Aby to bolo dosiahnuté, musel s dávkovaním emócií pracovať Patrik Pašš veľmi opatrne. Mal k dispozícii omnoho emočnejšie scény ktoré mohol použiť kdekoľvek vo filme. Ale on dávkovoval emóciu postupne, aby približne v zlatom reze filmu mohol vybalíť emočné jadro, vďaka emočnej scéne z BBC.*⁴⁸

*Táto scéna bola zozbieraná z 5 rôznych samostatných TV záznamov-relácií, ktoré sa spojili do jednej kontinuálnej akcie, kde na konci scény všetci vstávajú a všetci plačú. Veľmi dôležité je spomenúť, že profesor Patrik Pašš tento dramatický akt vyrozprával a zostavil na kompozičnom princípe Karlovej Reiszovej stavby anekdoty, ako správne vystavať komediálnu scénu. Samozrejme, že vo filme Sila ľudskosti, nie je scéna z BBC komická a práve preto treba doplniť, že anekdota je v emócií obrátená tragédia.*⁴⁹ Keď si Patrik Pašš uvedomil tento fakt, rozhodol sa, že ústrednú scénu z BBC postrihá na základe tejto kompozičnej stavby. Pozrime sa bližšie, ako vyzerá základný stavebný postup jednoduchej anekdoty.

- 1) *Najskôr musíme povedať, čo sa stane*
- 2) *Potom ukážeme, že s k tomu bliži*
- 3) *Potom udalosť ukážeme*
- 4) *Ponecháme čas na emočný prežitok*
- 5) *Nakoniec potvrdíme, že sa to stalo*⁵⁰

---

⁴⁷ Cit. Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

⁴⁸ Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)

⁴⁹ MIDRIAKOVÁ, Monika. *Nepublikovaný rozhovor s Patrikom Paššom, 2.verzia*, (01.05.2015)

⁵⁰ MIDRIAKOVÁ, Monika. *Nepublikovaný rozhovor s Patrikom Paššom, 2.verzia*, (01.05.2015)

Tento princíp funguje už od ranných dôb kinematografie. Karl Reisz v knižke *Umenie filmového strihu* uvádza konkrétny príklad na základe Chaplinovej anekdoty o banánovej šupke. Ide o komickú situáciu kedy Laurel prenasleduje Hardyho a Hardy sa neskôr pošmykne na banánovej šupke. Primárne existujú 2 strihové postupy ako z tejto scény vytážiť humor.

1. postup

Máme záber na Laurela a Hardyho ako bežia po ulici. Vidíme celé postavy, kedy asi po 15 sekundách Hardy ukláza. Nasleduje detail na banánovú šupku. Do záberu vchádza Hardyho noha, šliape na šupku a padá. A napokon, späť na predošlý záber, ako Hardy padá na zem a ako si udrie hlavu o chodník. Takýto strihový postup by bol veľmi čistý a diváci by sa smiali pri Hardyho páde. Avšak takouto výstavbou by sme zo scény nevyťažili najsilnejší humor, pretože z hľadiska žánrovej a kompozičnej charakterizácie by išlo takúto stavbu charakterizovať ako vizuálny opis udalosti, spravodajskú reprodukciu udalosti v čase.

2. postup

Tu využijeme strihový stavebný postup na základe anekdoty, ktorý sme načrtli v predošlej strane. Podobne ako v prvom prípade ukážeme Laurela a Hardyho ako bežia. Potom ukážeme k čomu sa blíži, tým, že strihneme záber na banánovú šupku. Vrátime sa späť na celok ako obaja bežia, ale o banánovej šupke nevedia. Dôležité je to, že divák sa bude smiať už pri tomto zábere, pretože má predtuchu a vie čo sa stane. Následne v tom istom zábere sa Hardy pošmykne. Divák sa pravdepodobne opäť zasmieje. Ponecháme čas na emočný prežitok a následne strihneme na detail Hardyho ako spraví smiešne zúfale gesto. Divák opäť vybuchne smiechom. Z hľadiska žánrovej a kompozičnej charakterizácie ide o dramatizáciu udalosti a uplatnenie skladobnej práce s dramatickým časom a dramatickým jadrom.⁵¹

---

⁵¹ REISZ, Karel. *The technique of film editing*, Folca Press- distributed in the U.S.A by Amphoto. 1958

Tá istá scéna s Laurelom a Hardym, ale v druhom prípade omnoho humornejšia. Je to tým, že divák je o krok dopredu a cíti sa nadradene. Vie, čo sa stane a to pomáha prežiť ten istý vtip omnoho emočnejšie. Konkrétne v prvom prípade sa divák zasmial iba raz a to na pointe vtipu, v porovnaní s druhým prípadom, kedy sa zasmial minimálne tri-krát.

Teraz už vieme, ako funguje komická scéna na základe kompozičného princípu jednoduchej anekdoty. Vráťme sa späť k filmu Sila ľudskosti a k ústrednej scéne z BBC. Ak máme byť presný, nejedná sa primárne iba o túto jednu scénu, ale aj o zábery pred ňou a po nej. Budeme postupovať podobným princípom ako pri banánovej šupke. Zistíme, či je scéna vyskladaná na základe 5 bodov anekdoty.

2.3.1 1.Bod: Najskôr musíme povedať čo sa stane

obr.č.21.1

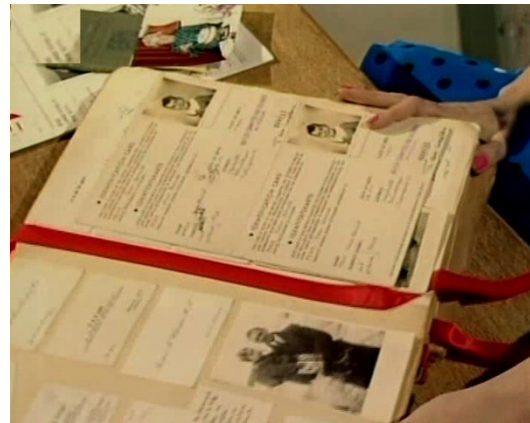
obr.č.21.2

Pred samotnou scénou z BBC, kedy sa ocitne Nicholas Winton so zachránenými deťmi v štúdiu, hovorí jedna z postáv, historička (obr.10.1) o tom, že napísala listy zachráneným deťom a dostala približne 200 odpovedí. Zachránené deti, teraz už dospelí ľudia, prejavujú záujem o stretnutie s Nicholasom. Potom samotný Nicholas Winton (obr.č.10.2) potvrdí, že bol pozvaný do britskej šou, o ničom nevedel, ale stal sa súčasťou programu, kde sa stretol so zachránenými deťmi. Týmito dvoma scénami sme divákovi povedali čo sa stane.

2.3.2 2.Bod: Ukážeme k čomu sa blíži

obr.č.22.1

obr.č.22.2

obr.č.22.3

Ocitáme sa v štúdiu BBC v relácii *To je život*. Na obr.č 11.1 vidíme Nicholasa Wintona ako sedí v strede a dávame divákovi tušiť, k čomu príde. Na ďalšom obrázku č. 11.2 moderátorka ukazuje knihu výstrižkov a celú situáciu objasňuje. Následne je strih na detail Wintona (obr.č.11.3), ktorý si začína uvedomovať, že sa deje niečo, čo nečakal. Je to podobná situácia, ako to bolo pri banánovej šupke. Nástrih na detail banánovej šupky. Všetci sme vedeli, že Hardy sklízne. Presne tak, je to aj v prípade filmu *Sila ľudskosti*. Divák vie, že v štúdiu sa nachádzajú zachránené deti, tým pádom je o krok vpred a o to viac bude prežívať emóciu, spoločne s Wintonom.

2.3.3 3.Bod: Udalosť ukážeme

obr.č.23.1

obr.č.23.2

Moderátorka vysloví jedno z mien zachránených detí. Konkrétne Vieru Gissingovú, ktorá sedí vedľa Nicholasa Wintona (obr.č.12.1). Nicholas zostane absolútne šokovaný. Emócia sa stupňuje cez ďalšie dva emočné body, keď sa prihovori prísediaca po pravej strane a nakoniec moderátorka vyzve, aby sa postavili všetci, ktorých zastihol rovnaký osud. Vstávajú takmer všetci (obr.č.12.2). Dochádza k absolútne dojímavej dramatickej situácii, ktorá je navyše umocnená spomalením záberov a navyše potvrdená dramatickým ruchom búchajúceho množstva sedadiel. Podobne ako keby Hardy tri-krát spadol a publikum vybuchlo od smiechu. V tomto prípade sa divák neudrží a vyroní slzu.

2.3.4 4.Bod: Čas na emočný prežitok

obr.č.24

Po vyvrcholení dramatickej situácie musí divák dostať čas na emočné prežitie. V prípade Hardyho to bolo podobne. Po páde na chodník zotrávame minimálne 3 sekundy na celku a až potom prechádzame na detail Hardyho, kde ukazujeme čo sa stalo. Samozrejme čas na vstrebanie humornej emócie je omnoho menší, ale štrukturálne taktiež potrebný. V prípade dokumentu *Sila ľudskosti* nechávajú autori približne 35 sekúnd na emočný prežitok. Hneď po tom ako sa Winton dozvedá, že v štúdiu sa nachádza nespočetne veľké množstvo zachránených detí, sprievodná hudba značne silnie. Naopak reálne zvuky prechádzajú do ticha. V zábere je Nicholas Winton, ktorý si utiera slzu (obr.č.13). Dochádza k najväčšiemu emočnému precíteniu. Kým Patrik Pašš spoločne s režisérom Matejom Mináčom do tohto okamihu filmu potláčali emócie, teraz ich na diváka vypustili v plnom prúde.

2.3.5 5.Bod: Potvrdenie, že sa to stalo

obr.č.25

Ako som spomínal v prípade Chaplinovej anekdoty, Hardy bol na konci ukázaný v detaile, kde po páde spravil zúfale gesto. Tým potvrdil, že naozaj spadol na banánovej šupke. Patrik Pašš neostal anekdote nič dlžný a podobne ukazuje 3 zábery, kde sa Nicholas Winton objíma s ďalšími zachránenými. Tým predlžuje priestor pre uvedomenie a dojatie a potvrdzuje, že sa situácia v štúdiu naozaj odohrala. (obr.č.14).

Podrobnou analýzou scény sme dospeli k tomu, že tak ako funguje anekdota v prípade komickej situácie, tak funguje aj v obrátenom význame v prípade emočnej scény dokumentu - Sila ľudskosti. Experiment Patrika Pašša, ktorý rozplakal milióny ľudí na svete. Bravo!!!

ZÁVER

Poznanie Patrika Pašša. Tak ako sa na začiatku mohlo zdať, že je to iba fráza, v bakalárskej práci je ukázaný presný opak. Zaujímavé bolo sledovať, ako od ranného detstva načerpával informácie z rôznych kníh, ako študoval skriptá, filmových teoretikov a ako pozoroval myslenie výnimočných režisérov. To všetko prinieslo Patrikovi Paššovi nevídané poznanie. Poznanie, ktoré využíva počas celej svojej kariéry. Napríklad ako dokázal za neuveriteľne krátku dobu spracovať tony natočeného materiálu o Tisícročnej včele. Ako dokázal pretaviť svoje vedomosti od Valušiaka a Reisza v Sile ľudskosti. A práve jeho neutíchajúca túžba po poznaní je inšpiráciou pre nás všetkých. Pokiaľ človek pochopí nástroje, ktoré ma k dispozícii, stáva sa neobmedzeným v ich využití a výraze.

S odstupom času si uvedomujem, že i pre mňa mala táto práca hlboký zmysel. Postupne som začal vzhliadať na strihovú skladbu omnoho komplexnejšie, ako kedykoľvek predtým. Dnes beriem školu a vzdelávanie ako dar, ktorým sa môžem viac približovať k poznatkom a skúsenostiam, ktoré ma môžu posúvať vpred. Taktiež analýza filmu - Sila ľudskosti ma veľmi obohatila. Analýzou som zistil, že nie len hraný film, ale i dokument musí spĺňať určitú štruktúru a organizáciu na to, aby sa mohol stať úspešným. Okrem iného mi analytická časť ukázala nové nástroje a postupy, ktoré môže strihač pri svojej ďalšej tvorbe využívať. Môžem smelo skonštatovať, že táto práca ma v konečnom dôsledku veľmi obohatila, čo by malo byť podstatou každej bakalárskej práce alebo akejkol'vek inej činnosti.

ĎALŠIE ZÁSLUŽNÉ ČINNOSTI PATRIKA PAŠŠA

- Nezanedbateľná takmer filantropická činnosť Patrika Pašša je viditeľná aj v oblasti koncepcnej manažérskej činnosti.
- Inicioval a zaslúžil sa o vytvorenie a riadenie Katedry strihovej skladby na VŠMU (1991), o päť rokov neskôr založil Ateliér Zvukovej skladby 1996.
- Inicioval a zaslúžil sa o vytvorenie profesijnej organizácie Asociácia československých filmových a televíznych strihačov 1990. Asociácia Slovenských filmových a televíznych strihačov,
- Inicioval a zaslúžil sa o vytvorenie odborovej organizácie OAT na pôde STV.(odbory audiovizuálnych tvorcov)
- Inicioval a zaslúžil sa o vytvorenie Audiovizuálneho fondu v SR - prvý predseda Rady AVF.
- Inicioval a zaslúžil sa o vytvorenie Zmluvy so štátom na platforme MKSR a RTVS. (obe posledné aktivity prinášajú aktuálne pre audiovizuálny priestor v SR ročne prostriedky vo výške 36 miliónov Eur ročne.
- V súčasnosti (k 31. 12. 2016) ako Producent TRIGON PRODUCTION, vytvoril 69 000 pracovných príležitostí v audiovizuálnom priestore.

VYBRANÁ FILMOGRAFIA PATRIKA PAŠŠA

K 31.12. 2016 1196 AVD,

Hraná tvorba

- 2016 *Agáva*, réžia: Ondrej Šulaj (producent)
- 2014 *Krok do tmy*, réžia: Miloslav Luther (producent)
- 2013 *Colette*, réžia: Milan Cieslar (supervízia strihu)
- 2013 *Dočkáme sa ježiška?*, réžia: Lenka Kny (supervízia strihu)
- 2013 *Dozvuky*, réžia: Wladyslav Pasikowski, (supervízia strihu)
- 2012 *V tieni*, réžia: David Ondříček (koproducent)
- 2011 *Mŕtvola musí zomrieť*, Jozef Paštéka (producent)
- 2010 *Kriminálka Staré mesto II.* (TV film- serial 8-13) (producent)
- 2010 *Kriminálka Staré mesto I.* (TV serial 1-7) (producent)
- 2010 *3 sezóny v pekle*, réžia: Tomáš Mašín (koproducent)
- 2009 *Nebo, peklo...zem*, réžia: Laura Siváková (producent)
- 2008 *Cinka panna*, réžia: Dušan Rapoš (supervízia strihu)
- 2008 *Bathory*, réžia: Juraj Jakubisko (strihač)
- 2006 *Veľké srdce*, réžia Peter Mikulík TV film, serial (producent)
- 2007 *Jahodové víno*, réžia: Dariusz Jabłoński (koproducent)
- 2005 *BYE BYE HARRY / ZBOHOM, HARRY!* réžia - Robert Young, (koproducent)
- 2002 *Dážď padá na naše duše*, réžia: Vlado Balco (producent)
- 1999 *Všetci moji blízki*, réžia : Matej Mináč (strihač)
- 1998 *Veselý strach.* (Seriál TV večerníčkov) réžia Juraj Lihosit (strihač a producent)
- 1996 *Čierna Ovca* (TV film), réžia: Juraj Nvota (strihač)
- 1994 *Baščovanský a zať*, réžia: Tomáš Krnáč (strihač)
- 1993 *Anjel milosrdenstva*, réžia: Miloslav Luther (strihač)
- 1990 *Takmer ružový príbeh*, réžia: Juraj Jakubisko (strihač)
- 1990 *Dovidenia v pekle, priatelia (update verzia)*, réžia : Juraj Jakubisko (strihač)
- 1989 *Sedím na konári a je mi dobre*, réžia: Juraj Jakubisko (strihač)
- 1987 *Pehavý max a strašidlá* , réžia: Juraj Jakubisko (strihač)
- 1985 *Perinbaba*, réžia: Juraj Jakubisko (strihač)
- 1983 *Sojky v hlave*, réžia: Juraj Lihosit (strihač)
- 1983 *Tisícročná včela*, réžia: Juraj Jakubisko (hlavný strihač)
- 1977 *Ako sa Vinco zaťal* (TV film), réžia: Juraj Lihosit (strihač)
- 1973 *Jánošík*, réžia: bratia Siakelovci a Ivan Rumanovský, rekonštrukcia

Dokumentárna tvorba - výber (cca 134 AVD)

- 2016 *Zlatá lýra, 1-10*, réžia: Peter Hledík (producent)
- 2015 *PÚTNIK SLOVENSKÝM ČASOM* réžia – Martin Šulík
- 2012 *ZBOHOM, SÚDRUHOVIA! 1-6* réžia - Andrej Nekrasov,
- 2008 *MÔJ OTEC GULAG*, réžia - František Palonder
- 2008 *VOJNOVÉ HRY a muž, ktorý ich zastavil /GRY WOJENNE*, réžia - Dariusz Jabłoński
- 2008 *OPTIMISTA*, réžia - Dušan Trančík
- 2008 *MOMENTKY*, réžia - Peter Krištúfek,
- 2012 *Nickyho rodina*, réžia: Matej Mináč (hlavný strihač)
- 2007 *Martin Slivka- muž, ktorý sadil stromy*, réžia: Martin Šulík (producent)
- 2001 *Nicholas Winton - Sila ľudskeho*, réžia: Matej Mináč (hlavný strihač, producent)
- 1997 *Nejasná plavba na koniec sveta*, réžia: Matej Mináč (hlavný strihač)
- 1996 *Kúzlo fotografie*, réžia: Matej Mináč (strihač)
- 1995 *Papierové hlavy*, réžia: Dušan Hanák (strihač)
- 1993 *GEN. Cz cca 10 AVD - Gallery of the nation's elite*, réžia: rôzni (strihač)
- 2008 – 2016 *GEN. Sk cca 290 AVD*, réžia rôzni režiséri. (producent)
- 1990 *Deti vetra* (TV seriál), réžia: Martin Slivka, Ľubomír Slivka (strihač)
- 1973 *Jánošík 21*, réžia: Ivan Rumanovský (strihač)

PRESTÍŽNE OCENENIA - VÝBER

K 31.12. 2016 282 Ocenení AVD

- International Emmy Award: (USA)
  - *Nicholas G. Winton- Sila ľudskosti (2002)*
- Christopher Award (USA)
  - *Nicholas G. Winton- Sila ľudskosti (2006)*
- Český lev (ČR)
  - *V tieni (2012)*
  - *Tri sezóny v pekle (2009)*
  - *Nicholas G. Winton- Sila ľudskosti (2008)*
- KVIF – Krišťáľový glóbus (ČR)
  - *Nickyho rodina (2011)*
- IGRIC (SR)
  - *Optimista (2008)*
  - *Martin Slivka- muž, ktorý sadil stromy (2007)*
  - *Nicholas G. Winton- Sila ľudskosti (2001)*
- Slnko v sieti (SR)
  - *Martin Slivka- muž, ktorý sadil stromy (2008)*
- IFF Montreal (CA)
  - *Nickyho rodina (2011)*
- IFTA Londýn (GB)
  - *Nickyho rodina (2011)*
- Prix Italia Turín, cena signis (Italy)
  - *Nickyho rodina (2012)*
- Golden Spire MFF San Francisco (USA)
  - *Papierové hlavy (1997)*
- La fenice del cinema MFF Benátky (Italia)
  - *Tisícročná včela (1983)*

PRESTÍŽNE NOMINÁCIE - VÝBER

- Nominácia na Oscara v kategórii Anglický hovoriaci dokument (USA)
  - *Nickyho rodina (2011)*
- Nominácia na najlepší Americký dokument EMMY (USA)
  - *Nicholas G. Winton- Sila ľudskosti (2006)*
- 4x Národná nominácia na Oscara za Cudzojazyčný film (SR)
  - *V tieni (2011)*
  - *Všetci moji blízkí (1999)*
  - *Anjel milosrdenstva (1993)*
  - *Tisícročná včela (1983)*
- Národná nominácia na Európsku filmovú cenu (SR)
  - *Krok do tmy (2014)*
- 19 x Nominácia na Českého leva (ČR)
  - *Bathory (2008)*
  - *Všetci moji blízkí (1999)*

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- MIDRIAKOVÁ, Monika. *Nepublikovaný rozhovor s Patrikom Paššom, 2.verzia*,
(01.05.2015)
- VALUŠIAK, Jozef. *Základy stříhové skladby*, Akademie muzických umění v Praze, SPN,
1983
- REISZ, Karel. *The technique of film editing, Folca Press- distributed in the U.S.A by
Amphoto. 1958*
- LABÍK, Ludovít. *Dramaturgia strihovej skladby: horizontálna a vertikálna štruktúra
filmového príbehu*. 1.vyd, Zlín: VerBum, 2013, ISBN: 978-80-87500-30-9
- EJZENŠTEJN, Sergej Michajlovič. *Kamerou, tužkou i perem*, druhé rozšírené vydanie,
Orbis Praha, 1961
- CHANDLER, Gall. *Cut by Cut: editing your film or video*. Studio City, CA: Michael Waise
Productions, 2004, ISBN:094118899X
- DVORSKÝ, Ján. *Manažment kultúry*, Bratislava: Slovenské Pedagogické
Nakladateľstvo,2006, ISBN: 80-10-00908-3
- KELČIKOVÁ, Simona. *Metódy zberu údajov* [PDFdokument].
Dostupné z: <https://portal.jfmed.uniba.sk/download.php?fid=433>
- NÔTOVÁ- TUŠEROVÁ, Simona. *Svet strihača a producenta*. Filmsk, Slovenský filmový
ústav, 2003, Dostupné z : http://old.filmsk.sk/show_article.php?id=150
- BERNASOVSKÁ, Petra. *Dobré ráno, Slovensko* . Host' : producent a filmový strihač Patrik
Pašš, RTVS, 28.10.2013 (08:08)
- PAŠŠ, Patrik *Habilitačná prednáška*, VŠMU,1993.
- NICHOLAS WINTON. *SILA ĽUDSKOSTI* [film]. *Režia Matej Mináč*. Slovensko, 2001.
- SEDÍM NA KONÁRI A JE MI DOBRE [film]. *Režia Juraj Jakubisko*. Československo, 1989.

ZOZNAM OBRÁZKOV

- Obr. č.1 Patrik Pašš, žiak základnej školy*
- Obr. č.2 Patrik Pašš, žiak základnej školy- maľuje*
- Obr. č.3 Patrik Pašš ako asistent zvuku v STV*
- Obr. č.4 Jedna z prvých strižní Patrika Pašša.35mm strižna, 1974, strih dokumentárneho filmu Jánošík 21 a Jánošík - rekonštrukcia filmu bratov Siakelovcov*
- Obr. č.5 Manželka Patrika Pašša*
- Obr.č.6 Manželka spolu so synom Patrika Pašša*
- Obr. č.7 Grafické znázornenie rozdielu medzi poznaním a vedomosťou*
- Obr. č.8 Patrik Pašš, študent FAMU- študuje scenár*
- Obr. č.9 Patrik Pašš a delegácia filmu „Sedím na konári a je mi dobre“ v Benátkach*
- Obr. č.10 Patrik Pašš, D. Hanák, M. Šmatlák - otvorenie katedry strihovej skladby na VŠMU*
- Obr. č.11 Ateliér strihovej skladby na VŠMU*
- Obr. č.12 Patrik Pašš s Jurajom Jakubiskom - strih na filme Perinbaba (1985)*
- Obr. č.13 Strih Tisícročnej včely na strihovom pulte Steenbeck (1983)*
- Obr. č.14 Prvá virtuálna strižňa AVID (1998)*
- Obr. č.15 Patrik Pašš s Karlom Reiszom (r. 2000)*
- Obr. č.16 Nicholas Winton na premiére dokumentu Sila ľudskosti (r. 2001 Bratislava)*
- Obr. č.17 Horizontálne členenie filmového príbehu na základe trojaktovej štruktúry*
- Obr. č.18 Panel s papierikmi predstavujúci scenár k filmu Sila ľudskosti*
- Obr. č.19 Odovzdávanie ceny za film Sila ľudskosti - Interneational Emmy Award*
- Obr. č.20 Patrik Pašš spoločne s Matejom Mináčom a cenou Emmy*
- Obr. č.21.1 Obrázok v rámci 1.bodu anekdoty*
- Obr. č 21.2 Obrázok v rámci 1.bodu anekdoty*
- Obr. č.22.1 Obrázok v rámci 2.bodu anekdoty*
- Obr. č.22.2 Obrázok v rámci 2.bodu anekdoty*
- Obr. č.22.3 Obrázok v rámci 2.bodu anekdoty*
- Obr. č.23.1 Obrázok v rámci 3.bodu anekdoty*
- Obr. č.23.2 Obrázok v rámci 3.bodu anekdoty*
- Obr. č. 24 Obrázok v rámci 4.bodu anekdoty*
- Obr. č. 25 Obrázok v rámci 5.bodu anekdoty*

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka č.1 Obsahujúce body 1.aktu trojaktovej štruktúry

Tabuľka č.2 Obsahujúce body 2.aktu trojaktovej štruktúry

Tabuľka č.3 Obsahujúce body 3.aktu trojaktovej štruktúry

ZOZNAM PRÍLOH

Audio príloha: Rozhovor s Patrikom PAŠŠOM, nar.:rok 1948 , (Bratislava, 10. 11. 2016)